

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ НА ФОНОМОРФОЛОГІЧНОМУ РІВНІ

Липівець В. В., студ. гр. ПР-31,

(Сумський державний університет)

Руденко Н. В., викладач кафедри ГФ

(Сумський державний університет)

Проблема еквівалентності є актуальною серед лінгвістичних проблем і має потребу у детальному вивченні, урахуваючи специфіку досліджуваного явища в окремих розділах мовознавства.

Найбільш відомою є зараз теорія рівнів еквівалентності В. М. Комісарова. відповідно до якої в процесі перекладу встановлюються відносини еквівалентності між відповідними рівнями оригіналу і перекладу. Одиниці оригіналу і перекладу можуть бути еквівалентні один одному на всіх існуючих рівнях або тільки на деяких з них.

Вважається, що вперше термін еквівалент використано в сучасному перекладознавстві з огляду на машинний переклад, а традиційний термін перекладацька еквівалентність був введений до перекладознавства Р. Якобсоном у статті «О лингвистических аспектах перевода» 1959 р. [2, 264].

Еквівалентність текстів оригіналу та перекладу в перекладознавстві розглядається: як збалансоване співвідношення двох найбільш важливих характеристик текстів оригіналу й перекладу: повноти й точності змісту, що передається; як збереження відносної рівності змістової, смислової, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації оригіналу та перекладу [1, 19].

Щоб досягти еквівалентності оригіналу та перекладу, якщо немає прямих, повних відповідників, перекладач повинен майстерно використовувати трансформації – перетворення, які здійснюються при переході від оригінального тексту до перекладного.

Під перекладацькими трансформаціями М. К. Гарбовський розуміє «такий процес перекладу, в ході якого система смислів, укладена в мовних формах вихідного тексту, сприйнята та зрозуміла перекладачем в силу його компетентності, трансформується природним чином внаслідок мовної асиметрії в більш-менш аналогічну систему смислів, перевтілюючись у форми мови перекладу» [2, 366].

Л. С. Бархударов переконаний, що переклад можна вважати міжмовною трансформацією в широкому розумінні цього терміну. У вузькому значенні перекладацька трансформація, за

О. О. Селівановою, – «це перетворення, модифікація форми, або змісту і форми, зокрема, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту» [3, 456]. Вона запевняє, що такі перетворення здійснюються як на підставі системних розбіжностей двох мов і є системними трансформаціями, так і через відмінність культур, онтологій двох народів, програм інтерпретації читачів оригіналу та перекладу. Останні перетворення називаються функціональними [2, с.456].

Лексичне значення слів може передаватися вкупі з їх фонеморфологічною формою або ж структурою. Фонеморфологія – це сукупність фонетичних властивостей поєднання морфемних складників у будові слова. Такий переклад лексем здійснюється в тих випадках, коли одна із складових частин слова (чи обидві його частини) повністю зберігають лінгвістичну форму мови джерела у мові перекладу. Наприклад: *anti-war* – *антивоєнний*, *counter-blow* – *контрудар*, *ex-king* – *екс-король*, *super-cover* – *суперобкладинка*, *transcontinental* – *трансконтинентальний*, *publication* – *публікація*, *prolongation* – *продовження*, *web-site* – *веб-сторінка*, *cyberspace* – *кіберпростір*.

Таким чином, говорячи про перекладацьку еквівалентність, ми маємо на увазі, перш за все, можливість передати вихідний текст, тобто текст оригіналу, в максимально повному обсязі. Однак, мовна своєрідність будь-якого тексту, орієнтованість його змісту на певну аудиторію, яка володіє лише йому властивими «фоновими» знаннями і культурно-історичними особливостями, не може бути з абсолютною повнотою «відтворено» на іншій мові. Саме тому переклад не передбачає створення тотожного тексту і відсутність тотожності не може служити доказом неможливості перекладу.

1. Виноградов В. С. Перевод: общие и лексические проблемы. Учебное пособие / В. С. Виноградов. – 3-е изд., перераб. – М.: КДУ, 2006. – 240 с.
2. Гарбовский Н. К. Теория перевода: Учебник / Н. К. Гарбовский. – М.: Изд-во Московского университета, 2004. – 544 с.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К, 2011. – 844 с.
4. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць / С. О. Швачко // Методологічні проблеми сучасного перекладу / Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 23-25 квітня 2009 р. – Суми: СумДУ, 2009. -С.133-135.